

Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Ανεργία - Απασχόληση

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Αθήνα, 1 Ιουνίου 1995

Διαδικασία

Στις 28 Μαρτίου 1995 και σύμφωνα με τα άρθρα 1 παρ. 4,4 παρ. 3,8 και 9 του Ν. 2232/31-8-1994 ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Γιάννος Παπαντωνίου ζήτησε την αιτιολογημένη γνώμη για την «Εισηγήση της Επιτροπής Μελέτης Μέτρων για την Αντιμετώπιση της Ανεργίας και την Αύξηση της Απασχόλησης».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. ανέθεσε σε εξαμελή Ομάδα Εργασίας τη διατύπωση Γνωμοδότησης προς αυτήν και στη συνεδρίαση της 26-5-1995 με βάση τις εισηγήσεις των κ. Τσουκαλά Δημήτρη και Κεφάλα Χαράλαμπου ως εισηγητού και συνεισηγητού αντιστοίχως, υιοθέτησε ομοφώνως την πρόταση προς την Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε.

Κατά την 3^η Σύνοδο της Ολομέλειας (Συνεδρίαση της 1^{ης} Ιουνίου 1995) η Ο.Κ.Ε. υιοθέτησε την ακόλουθη ΓΝΩΜΗ:

1. Γενικοί άξονες για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής αντιμετώπισης της ανεργίας και προώθησης της απασχόλησης προϋποθέτει πλήρη και τεκμηριωμένη ανάλυση της ανεργίας, με διάγνωση των επιμέρους παραγόντων της διαχρονικής της εξέλιξης και της σχετικής σημασίας αυτών των παραγόντων στην τροφοδότησή της τόσο για το σύνολο, όσο και για χαρακτηριστικές κατηγορίες του πληθυσμού. Παράλληλα, οι πολιτικές αντιμετώπισης της ανεργίας είναι διαφορετικές ανάλογα με τη διάγνωση των κυρίων αιτίων της κατά την εξεταζόμενη σύγχρονη περίοδο.

2. Η ανεργία στην Ελλάδα από το 1980 παρουσιάζει συνεχώς αυξητική τάση με αποτέλεσμα να εκτινάσσεται κατά τα τελευταία 15 χρόνια από το 2,2% στο αντίστοιχο 10,1% επί του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (ΟΕΠ) προσεγγίζοντας σταδιακά τον μέσο κοινοτικό όρο (11,3%). Σημαντικός είναι επίσης ο βαθμός υποαπασχόλησης στον αγροτικό τομέα.

3. Βασικότερο παράγοντα της εξέλιξης της ανεργίας αποτελούν τα σύνθετα προβλήματα συνολικής παραγωγικότητας, εκσυγχρονισμού και ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Αυτό που κύρια τροφοδοτεί σήμερα την ανεργία δεν είναι μόνο η ανεπάρκεια των νέων προσλήψεων, αλλά ο συνδυασμός με την καταστροφή ή την αποσταθεροποίηση των υπαρχουσών θέσεων εργασίας. Η δυσκολία που συναντά η οικονομία να αντεπεξεέλθει στις σύνθετες απαιτήσεις του ανταγωνισμού, λόγω ακατάλληλης παραγωγικής εξειδίκευσης ή ανεπαρκούς ανάπτυξης της καθετοποιημένης παραγωγής και βιώσιμων παραγωγικών δικτύων με συμπληρωματικές μονάδες ή φορείς παροχής υπηρεσιών υποδομής, συνιστούν τις επιμέρους αιτίες του παραπάνω προβλήματος.

4. Το σχετικό πόρισμα της επιτροπής μελέτης μέτρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης, αναζητεί περισσότερο τις αιτίες του προβλήματος, στην υπερβολική εξέλιξη και ακαμψία του κόστους εργασίας, στην ανεργία τριβής και στην ποιοτική αναντιστοιχία προσόντων - γνώσεων - δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με τις ανάγκες των διαθέσιμων θέσεων εργασίας.

Παράλληλα η ανάλυση της επιτροπής περιορίζεται κύρια στην πλευρά των χαρακτηριστικών της προσφοράς εργασίας ενώ υποβαθμίζει τα χαρακτηριστικά εκείνα της

ζήτησης εργασίας από την πλευρά των επιχειρήσεων κατά κλάδο ή περιοχή. Με βάση τα παραπάνω οι σχετικές προτάσεις της επιτροπής που ακολουθούν, περιορίζονται σε μια αποσπασματική παράθεση επιμέρους μέτρων, μη προσεγγίζοντας συνολικά το πρόβλημα της ανεργίας και της απασχόλησης ως ένα στοιχείο που απορρέει από το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας της οικονομικής δραστηριότητας.

5. Ο σχεδιασμός μιας αποτελεσματικής πολιτικής κατά της ανεργίας απαιτεί την καταγραφή των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της όπως η ηλικία, το φύλο των ανέργων, το μορφωτικό τους επίπεδο, η κατανομή τους στις περιφέρειες και τις περιοχές της χώρας, η μέση διάρκεια της ανεργίας. Τα στοιχεία αυτά επηρεάζονται από διαφορετικούς λόγους και επιβάλλουν ανάλογη αντιμετώπιση.

Ενας τέτοιος σχεδιασμός απαιτεί μια δυναμική, και όχι στατική προσέγγιση καθώς και ανάλογες προβλέψεις της εξέλιξης και της διάρθρωσης της ανεργίας στην Ελλάδα καθώς και των προοπτικών εξέλιξης του ικανού για εργασία πληθυσμού. Με δεδομένο ότι αυξάνονται ταχύτερα απ' ό,τι στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) τόσο ο ικανός προς εργασία όσο και ο ενεργός πληθυσμός, λόγω και της αυξανόμενης εισροής ξένων μεταναστών, η προσπάθεια δημιουργίας παραγωγικών, σταθερών και βιώσιμων ευκαιριών απασχόλησης στην χώρα μας πρέπει να είναι πιο δραστική, συστηματική και εντατική από ότι στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε.

6. Η αναζήτηση λύσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά της ελληνικής απασχόλησης (μεγάλος αριθμός αυτοαπασχολούμενων και συμβοηθούτων μελών οικογενειών, πολυαπασχολούμενων κλπ) αλλά και την προοπτική αυτών των ιδιόμορφων χαρακτηριστικών καθώς και να εντάσσεται στο πλαίσιο μιας συνολικής αναπτυξιακής πολιτικής.

7. Με βάση τις αναγκαίες προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης θα ήταν αναγκαίο να επισημανθεί το γεγονός ότι ο αγροτικός τομέας εμφανίζει σαφή μείωση στις θέσεις εργασίας με συνεχή πτωτική τάση, ενώ η βιομηχανία και οι υπηρεσίες δημιουργούν προϋποθέσεις για θετική ανταπόκριση στον τομέα της απασχόλησης. Όμως ο τρόπος λειτουργίας των υπηρεσιών σήμερα, που παραμένουν εξαρτημένες από σειρά άλλων τομέων της εγχώριας δραστηριότητας, καθιστά αναγκαία για την ανάπτυξή τους, την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό και τη διεύρυνση της βιομηχανικής βάσης ώστε η τελευταία να αποτελεί βασικό άξονα για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας όχι μόνο μέσα στον ίδιο τον βιομηχανικό τομέα αλλά κυρίως στους τομείς των υπηρεσιών.

8. Μια δυναμική πολιτική καταπολέμησης της ανεργίας πρέπει να ενθαρρυνθεί μηχανισμούς πρόληψης της και ενσωμάτωσης της ελληνικής αγοράς εργασίας στην ευρύτερη ευρωπαϊκή αγορά με παράλληλη πρόβλεψη γενικών μηχανισμών στενής μεταξύ τους διασύνδεσης. Δεδομένου ότι η νέα κοινωνία που διαμορφώνεται, από την οποία στο εξής θα αντλούνται οι νέες θέσεις εργασίας, θα είναι αυτό που επιγραμματικά ονομάζουμε κοινωνία της «γνώσης» και κοινωνία της «πληροφόρησης», ορισμένες μορφές δράσης θα πρέπει να έχουν προσανατολισμό που αξιοποιεί τις νέες δυνατότητες που ανοίγονται. Στο πλαίσιο αυτό του προσανατολισμού θα πρέπει να προωθηθούν μηχανισμοί άντλησης πληροφοριών και ανταλλαγής εμπειριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτοί οι μηχανισμοί πρέπει να είναι ευέλικτοι και να αποτελούν την τράπεζα πληροφόρησης για τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται, για τις νέες ειδικότητες που εμφανίζονται και για τις τάσεις που διαμορφώνονται στην αγορά εργασίας (π.χ. το νεοϊδρυμένο δίκτυο EURES - Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες για την Απασχόληση).

Με βάση το ότι κατά τα προσεχή χρόνια, βάσιμα πλέον, προβλέπεται ότι οι μεγάλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα αποκεντρώσουν μεγάλα τμήματα των δραστηριοτήτων τους προς την περιφέρεια, είναι δυνατόν ένα μέρος από το πακέτο των δραστηριοτήτων να το αξιοποιήσει και η Ελλάδα. Αυτό πρακτικά σημαίνει πολιτική αναβάθμισης των οργανωτικών δομών της ανταγωνιστικότητας και του ρόλου των ΜΜΕ που μπορούν να αποτελέσουν το

μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας. Σημαίνει ακόμη ενθάρρυνση μεικτών μορφών εταιρικών σχέσεων σε επίπεδο των ΜΜΕ μεταξύ ελληνικών και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

9. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει, τέλος, να αποδοθεί στην ανάπτυξη νέων τομέων και δραστηριοτήτων στην παροχή εκ του σύνεγγυς κοινωνικών υπηρεσιών όπως παροχή κατ' οίκον βοήθειας σε ηλικιωμένους και αναπήρους, οικιακών εργασιών, φύλαξη παιδιών προσχολικής ηλικίας και μαθητών, μετακινήσεις, μεταξύ σχολείου και κατοικίας, υπηρεσίες πλαισίωσης για περισσότερο μειονεκτούντα άτομα κλπ.

B. Πολιτικές ανάπτυξης

α. Η ανεργία είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπίζει μια κοινωνία. Η αντιμετώπιση της ανεργίας είναι ευθέως συναρτημένη με το βαθμό ανάπτυξης, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Η διατύπωση απόψεων από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για το μείζον θέμα της ανεργίας δε θα μπορούσε να είναι εφάπαξ δεδομένου ότι ως πρόβλημα αυτό κάθε αυτό είναι το κορυφαίο ζήτημα που μπορεί να απασχολεί μια κοινωνία και διότι αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για τη συνοχή της αλλά και διότι η αντιμετώπισή της απαιτεί ένα μακρό χρονικό ορίζοντα και όχι σπασμωδική αντιμετώπιση που στην ουσία την ανατροφοδοτεί.

Αλλωστε η αντιμετώπιση της ανεργίας φαίνεται δύσκολη εάν συνεχιστούν οι σημερινοί ρυθμοί ανάπτυξης είναι δε πολύ πιθανόν να διευρυνθεί μέσω των μεγάλων ανακατατάξεων προσαρμογών και προβλημάτων που υφίσταται στον αγροτικό τομέα.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της ανεργίας μπορεί να γίνει μόνο σε ευρύτερο πλαίσιο, αφού αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο μιας συνολικής πολιτικής για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Η οικονομική μας ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα, η ισχυρή εθνική οικονομία είναι η προϋπόθεση της επιβίωσης και της ισχύος στο πλαίσιο της διεθνοποιημένης πια οικονομίας στην οποία ζούμε.

β. Οι αναγκαίοι στόχοι και θέσεις οι οποίες προκύπτουν και διατυπώνονται μπορούν να συνοψίσουν τα ακόλουθα:

1. Αμεσοι και μεγάλοι εκσυγχρονισμοί στην παιδεία σε όλα τα επίπεδα που αυτή κλιμακώνεται. Ετσι ώστε να αντιμετωπιστεί ως κυρίαρχη παράμετρος της ανταγωνιστικότητας στη χώρα μας για την οποία θεωρείται μόνος δρόμος η ανάπτυξη της υψηλής ποιότητας των παραγωγικών της συντελεστών. Βασική παράμετρο αποτελεί η ουσιαστική διασύνδεση σπουδών και πραγματικότητας της αγοράς, της έρευνας με τις ανάγκες της παραγωγής.

2. Αμεσοι εκσυγχρονισμοί της Δημόσιας Διοίκησης με κατευθυντήριους άξονες την αποκατάσταση της αξιοκρατίας, τη στελέχωσή της με αυστηρά ποιοτικά χαρακτηριστικά, τη βελτίωση της αποδοτικότητάς της και τις άμεσες διορθωτικές παρεμβάσεις που από αυτήν θα προκύψουν και τέλος τη διαφάνεια των λειτουργιών της.

Είναι αναγκαία η καθιέρωση και εμπέδωση ενός θεσμικού πλαισίου με διαχρονική ισχύ, που θα αναδεικνύει και υπηρετεί τον αναπτυξιακό ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και το κοινωνικό πρόσωπο του κράτους.

3. Ανάπτυξη των επενδύσεων με τον σημαντικό ρόλο του κράτους και της αυτοδιοίκησης των δύο βαθμών, όπως έχει πρόσφατα διαμορφωθεί, ως ρυθμιστικών παρεμβατικών και υποστηρικτικών παραγόντων και σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση των κανόνων και των πολιτικών που θα αναιρούν τα εμπόδια της επενδυτικής δραστηριότητας όπου αυτά υπάρχουν. Ο ανταγωνισμός θα πρέπει να στηρίζεται στην ανεύρεση, υποστήριξη και δημιουργία συνεχώς αναδομούμενων συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Απαιτείται προβλέψιμο και σταθερό οικονομικό περιβάλλον, σταθερό και κοινωνικά δίκαιο φορολογικό σύστημα που η έλλειψή του ανατρέπει τον υγιή ανταγωνισμό και καθλώνει την επενδυτική

δραστηριότητα. Επιτάχυνση του εκσυγχρονισμού του τραπεζικού συστήματος. Απαιτείται υιοθέτηση οριζόντιων επεμβάσεων που μπορεί να κλιμακώνεται από συνεχείς θεσμικούς εκσυγχρονισμούς χωρίς κόστος που να επεκτείνεται στον εκσυγχρονισμό ή τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών σε συνδυασμό και με την επιτάχυνση των μεγάλων έργων με ολοκληρωμένα πλέγματα δραστηριοτήτων που μπορεί να αφορούν την ενέργεια, τις μεταφορές, τις τηλεπικοινωνίες.

Η Ελλάδα θα πρέπει να προσπαθήσει να επηρεάσει την Ευρωπαϊκή πολιτική των διευρωπαϊκών δικτύων (μεταφορών, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών) ώστε τα δίκτυα αυτά να επεκταθούν και στην περιοχή των Βαλκανίων.

4. Ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός και διεύρυνση της βιομηχανικής βάση, ως βασικό παράγοντα αύξησης της απασχόλησης και ως μοχλό ανάπτυξης των υπηρεσιών που συνδέονται με τη λειτουργία του βιομηχανικού τομέα. Η συμφωνία κοινωνικού διαλόγου που ήδη διαμορφώθηκε από τους εμπλεκόμενους φορείς (Σ.Ε.Β., Γ.Σ.Ε.Ε. και κράτους) αποτελεί σημαντική εισφορά προς αυτή την κατεύθυνση.

5. Άμεση διαμόρφωση μιας συγκροτημένης στρατηγικής και πολιτικής μέτρων με επίκεντρο τον αγροτικό τομέα σε συνδυασμό με τη συστηματική διαδικασία ενημέρωσης των αγροτών για τις πραγματικές συνέπειες των εξωγενών παραγόντων που απειλούν τη γεωργία, όπως επίσης και για τις αναγκαίες τομές και μεγάλους εκσυγχρονισμούς που απαιτούνται. Πολιτική συγκράτησης της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της πολυαπασχόλησης και την ενίσχυση των πολιτισμικών δράσεων.

6. Διαμόρφωση μιας σαφούς πολιτικής για τις μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις και σύνδεση της μικρομεσαίας μεταποιητικής επιχείρησης με τη μεγάλη επιχείρηση είτε στον τομέα της παραγωγής είτε στον τομέα των προμηθειών (ευρύτερος δημόσιος τομέας).

7. Επιτάχυνση της έναρξης των μεγάλων έργων και η άρση της καθυστέρησης στην αξιοποίηση των πόρων μέσα από την αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης και της καθιέρωσης μιας σαφούς και συντονισμένης προς αυτή την κατεύθυνση πολιτικής.

8. Συγκεκριμένες θεσμικές ρυθμίσεις και περιβάλλον λειτουργίας των συνθηκών της ελεύθερης αγοράς, κατοχυρώνοντας υγιείς και διαφανείς συνθήκες ανταγωνισμού. Αυτές εμπεριέχουν αποτελεσματικούς θεσμούς ελέγχου σε συνδυασμό με μια συστηματική πολιτική συρρίκνωση της παραοικονομίας.

9. Αναγκαία σταθεροποίηση και εν συνεχεία μείωση του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ μέσα από την επιτάχυνση της είσπραξης των εσόδων, την αναβάθμιση των φορολογικών μηχανισμών και την περιστολή των δαπανών σε συνάρτηση με τη διαφάνεια τη διαχείριση και τη θέσπιση και καθιέρωση ενός μόνιμου, σταθερού και κοινωνικά αποδεκτού φορολογικού συστήματος που θα συμβάλλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

2. Επί μέρους άξονες για την αύξηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας

A. για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας

Η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας συνίσταται σε μέτρα μείωσης του κόστους εξεύρεσης εργασίας για τους ανέργους και του κόστους πλήρωσης των θέσεων εργασίας για τις επιχειρήσεις καθώς επίσης και στην ύπαρξη πολιτικής κινήτρων που ευνοούν τον παράγοντα απασχόληση.

Ειδικότερα:

1. Η χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας, σε συνδυασμό με μια ακριβή προσέγγιση και διερεύνηση των παραγόντων, κατηγοριών και τάσεων οικονομικής ενεργοποίησης του

πληθυσμού παράλληλα με τη συστηματική στατιστική παρακολούθηση της ανεργίας και της απασχόλησης, αποτελούν τις αναγκαίες βάσεις για άσκηση πολιτικής και για τον σχεδιασμό - υλοποίηση κατάλληλων παρεμβάσεων τόσο στο επίπεδο της προσφοράς όσο και της ζήτησης. Αναγκαία σε αυτήν την κατεύθυνση είναι η αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ (περιφερειακή συγκρότηση, γραφεία προώθησης της απασχόλησης, δικτυακή σύνδεσή τους, κλπ) αλλά και κάθε άλλου ενεχόμενου κοινωνικού, επαγγελματικού, αναπτυξιακού, ερευνητικού φορέα σε εθνικό και αποκεντρωμένο επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται:

α. Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση του ρόλου του ΟΑΕΔ αποτελεί κεντρικό σημείο της πολιτικής αυτής μέσω της ποσοτικής και ποιοτικής ανάπτυξης των λειτουργιών του. Βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία και αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού αποτελούν:

η καθιέρωση της τριμερούς και ισομερούς εκπροσώπησης στη διοίκησή τους. (Η εργατική πλευρά αναλαμβάνει την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνει την εκπροσώπησή της έναν/μία τουλάχιστον εργαζόμενο/η στον Ο.Α.Ε.Δ.).

η επιλογή του διοικητή του με όρους που θα απολαμβάνει της ευρείας εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων σε αυτήν μερών.

η καθιέρωση της χρηματοδότησής του στη βάση της παρακάτω αρχής: 2/3 εργοδότες και εργαζόμενοι και 1/3 κρατική εισφορά η οποία θα μεταφράζεται και σε αύξηση των προερχομένων από το Κράτος και τον προϋπολογισμό πόρων προς τον ΟΑΕΔ.

Τα στοιχεία αυτά συνιστούν τον ακρογωνιαίο λίθο του εκσυγχρονισμού του.

β. Η επέκταση του δικτύου των γραφείων εύρεσης εργασίας του Ο.Α.Ε.Δ. με τη συμμετοχή ειδικευμένων επιχειρήσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της Τ.Α., του Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. και των Επαγγελματικών Επιμελητηρίων.

γ. Η έρευνα των προϋποθέσεων και των προσδιορισμένων κανόνων λειτουργίας κάτω από τους οποίους τα ιδιωτικά γραφεία εύρεσης εργασίας θα μπορούν να λειτουργούν στο μέλλον, ώστε να αποτραπούν τα αρνητικά φαινόμενα που απορρέουν από τη μέχρι τώρα παράνομη δραστηριότητά τους.

δ. Η θεσμοθέτηση της καταγραφής και συγκέντρωσης στον ΟΑΕΔ των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των ανέργων (π.χ. ικανότητες, προϋπηρεσία, συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης κλπ) αποτελεί συμβολή για τη μείωση του χρόνου αντιστοίχισης ανέργων και κενών θέσεων εργασίας και την αποτελεσματικότερη διασύνδεση μεταξύ γραφείων εύρεσης εργασίας, ανέργων και ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Η υποχρέωση του εργοδότη, παράλληλα με την αναγγελία της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να προβαίνει και στην ακριβή συμπλήρωση των παραπάνω στοιχείων και η ενθάρρυνση των νέων ανέργων στη συμπλήρωσή τους αποτελούν παραδείγματα μέτρων που εντάσσονται σε αυτήν την κατεύθυνση.

ε. Η θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής Κάρτας Εργασίας για τους αλλοδαπούς εργαζόμενους παράλληλα με το «μητρώο» προσόντων τους αποτελεί μέτρο για τη χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας των αλλοδαπών, και συμβολή στην καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησής τους.

στ. Η θεσμοθέτηση Παρατηρητηρίου Απασχόλησης παραρτήματος της ΟΚΕ που θα αποτελείται από μέλη της, ακαδημαϊκούς, εμπειρογνώμονες που θα επιλέγονται από αυτήν και θα έχει σαν συμβολή:

την προετοιμασία ετήσιας έκθεσης για την απασχόληση και την ανεργία καθώς επίσης και αξιολόγηση των πολιτικών για αγορά εργασίας

την καταγραφή όλων εκείνων των παραγόντων η ύπαρξη των οποίων εμποδίζει τη

δημιουργία απασχόλησης

την εξέταση των προτάσεων και εμπειριών από άλλα κράτη η εφαρμογή των οποίων είχε θετικές επιδράσεις στην απασχόληση.

2. Η δημιουργία ή ενίσχυση θεσμών που αποτελούν παράγοντες αύξησης της απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο της κρατικής πολιτικής με ειδικότερα μέτρα. Σε αυτήν την κατηγορία μέτρων εντάσσεται:

α. Η μερική απασχόληση, μορφή ευελιξίας που δεν αναπτύσσεται ιδιαίτερα στην Ελλάδα σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη διότι η πρακτική των μορφών έκτακτης ή προσωρινής απασχόλησης (π.χ. συμβάσεων ορισμένου χρόνου κλπ) αποτελούν την κύρια επιλογή ευελιξίας των επιχειρήσεων, είναι σε θέση να ικανοποιήσει υπαρκτές ανάγκες ειδικών κοινωνικών κατηγοριών (π.χ. γυναικών με αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις, φοιτητών κλπ). Η εθελούσια εφαρμογή της και η κατοχύρωση ίσων αναλογικά δικαιωμάτων (εργασιακών, ασφαλιστικών, κατάρτισης συνδικαλιστών κλπ) με εκείνα των πλήρως απασχολούμενων αποτελούν τους βασικούς όρους της λειτουργίας της.

Μετά από παρέμβαση ορισμένων «πλευρών» της Ο.Κ.Ε. αποφασίζεται η προώθηση μελέτης με στόχο την παροχή συμπληρωματικής προστασίας και κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των εργαζομένων με ελαστικές μορφές απασχόλησης.

β. Η εθελούσια έξοδος και η πρόωγη συνταξιοδότηση αποτελούν μέτρα που είναι δυνατόν και σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας υπό τον όρο ότι δε συνεπάγονται στην επιβάρυνση των ασφαλιστικών ταμείων. Το πεδίο εφαρμογής να αναφέρεται κύρια σε θύλακες ανεργίας (π.χ. περιοχές σε κρίση, απαξιωμένες ειδικότητες). Παράλληλα, απαιτείται ιδιαίτερη μελέτη για την εφαρμογή των μέτρων που θα εντάσσονται στο παραπάνω πλαίσιο.

Οι σχετικοί πόροι μπορούν να αναζητηθούν κατ' αρχήν στην αξιοποίηση υφιστάμενων πόρων (π.χ. ΕΚΛΑ), ως και στην εκπλήρωση των υφιστάμενων οικονομικών υποχρεώσεων του κράτους, που απορρέουν από την καθιέρωση της τριμερούς καταβολής απέναντι στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Παραπέρα επισημαίνεται η αναγκαιότητα περιορισμού δαπανών που μπορούν να προκύψουν από την ορθολογική αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος (π.χ. συνένωση ασφαλιστικών ταμείων κύριας ασφάλισης, αποτελεσματικότερη κατανομή και διαχείριση των πόρων των ασφαλιστικών φορέων, μέτρα που συναρτώνται άμεσα και με τον εκσυγχρονισμό του τρόπου άσκησης της διοίκησής τους σε συνδυασμό με την ουσιαστική σε αυτήν εκπροσώπηση των άμεσα ενδιαφερομένων μερών).

3. Η πολιτική ειδικών κινήτρων για την αύξηση της απασχόλησης μπορεί να συνθέτει την ακόλουθη δέσμη μέτρων:

α. Η επιδότηση θέσεων εργασίας για ορισμένο χρονικό διάστημα ευάλωτων κατηγοριών (π.χ. ηλικιωμένων νέων, μακροχρόνια ανέργων) σε περιοχές - θύλακες ανεργίας συντελεί στην τόνωση της απασχόλησης σε ευαίσθητους και δοκιμαζόμενους χώρους.

β. Η ενίσχυση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού θα συμβάλλει σημαντικά στον περιορισμό των αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας. Σε αυτήν την κατεύθυνση εντάσσεται:

η ενίσχυση της γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων

η διευκόλυνση της επαγγελματικής κινητικότητας μεταξύ τομέων της οικονομίας με κίνητρα και συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης

περιορισμός της αναντιστοιχίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων.

γ. Η μείωση του έμμεσου κόστους εργασίας, ως παράγοντας δημιουργίας κινήτρων για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης και υπό την προϋπόθεση ότι δε θα

θίγονται τα ασφαλιστικά ταμεία και δε θα επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός, αν και θεωρείται κατ' αρχήν αποδεκτή, χρήζει περαιτέρω μελέτης διότι προέκυψαν ισχυρές διαφωνίες των μελών.

δ. Η κατάργηση του θεσμού της υπερεργασίας ως στοιχείου που μπορεί να διευκολύνει περαιτέρω προσλήψεις για συμπληρωματική απασχόλησης και εκπόνηση σχετικής μελέτης για τον τρόπο εφαρμογής της. Ταυτόχρονα επισημαίνεται η αναγκαιότητα αντιμετώπισης των υπαρκτών αναγκών των επιχειρήσεων για υπερωριακή απασχόληση (απόφαση κατά πλειοψηφία).

Κατά την εργοδοτική πλευρά, η κατάργηση της υπερεργασίας και οι μειωμένες υπερωρίες δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργικότητα των επιχειρήσεων και αυξάνουν το κόστος εργασίας με αρνητική επίδραση στην απασχόληση (άποψη μειοψηφίας).

ε. Ο περιορισμός της παράλληλης ή πολλαπλής απασχόλησης ιδίως για τα υψηλά αμειβόμενα τμήματα του εργατικού δυναμικού αποτελεί εισφορά στην καταπολέμηση της ανεργίας.

στ. Το καθεστώς της διαθεσιμότητας παραμένει ως έχει. Σε περίπτωση κατά την οποία εντός του ιδίου έτους προκύψει ανάγκη επιμήκυνσης του χρόνου της διαθεσιμότητας, αυτό μπορεί να γίνει μόνο με διαπραγματεύσεις και συμφωνία μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και της επιχείρησης.

ζ. Η καθιέρωση συστημάτων σύνδεσης αμοιβής και παραγωγικότητας (στον ιδιωτικό και δημοσιοποιημένο τομέα) με στόχο το προϊόν της αύξησης της παραγωγικότητας να κατανέμεται μεταξύ επιχειρήσεων, εργαζομένων και επενδύσεων.

B. για τη στήριξη της ζήτησης εργασίας από φορείς με σημαντική ροπή δημιουργίας απασχόλησης ή σε τομείς με μείωση της ζήτησης εργασίας

Οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας απαιτούν ειδική αντιμετώπιση στους ακόλουθους τομείς:

1. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, των οποίων απαιτείται η οριοθέτηση με τον καθορισμό μεγέθους μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε εθνικό επίπεδο, αποτελούν τον βασικό παράγοντα απασχόλησης, γεγονός που επιτάσσει τη στήριξη και ενίσχυση του ρόλου τους στην εθνική οικονομία και στην αγορά εργασίας. Απαιτείται γι' αυτό άμεσα ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού και ανάπτυξής τους, όπως η ενθάρρυνση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η δημιουργία σταθερών και βιώσιμων θέσεων εργασίας σε τομείς, χώρους και δραστηριότητες σε δυναμισμό και προοπτική. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να καθοριστεί η σχέση τους με τη μεγάλη βιομηχανία, την αγορά εργασίας, το Κράτος, τους θεσμούς, τις τοπικές κοινωνίες, την τεχνολογία, την καινοτομία, την εμπλοκή τους σε νέους τομείς δραστηριοτήτων (π.χ. περιβάλλον ψυχαγωγία, παροχή υπηρεσιών σε ειδικές κοινωνικές κατηγορίες, οικιακές ανάγκες κλπ), τις υπάρχουσες υποδομές και τα δίκτυα προμηθευτών και διανομής.

Απαιτούνται συγκεκριμένες και επιλεκτικές παρεμβάσεις και κίνητρα προς τις ΜΜΕ με σαφή κλαδικό και περιφερειακό προσανατολισμό, ιδιαιτέρως στις προβληματικές και υποβαθμισμένες περιοχές, συγκεκριμένες πολιτικές ενθάρρυνσης της παραγωγικής και επιχειρησιακής δικτύωσης - συνεργασίας των ΜΜΕ με μεγάλες επιχειρήσεις, φορείς παροχής συλλογικών υπηρεσιών κλπ. Στόχος θα πρέπει να είναι η δικτύωση και επαρκής στήριξη των ΜΜΕ από τοπικά και κλαδικά δίκτυα παροχής υπηρεσιών - συλλογικών υποδομών, συντονιζόμενα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια τοπική Αυτοδιοίκηση σε τοπικό επίπεδο, από κλαδικά ινστιτούτα των φορέων παραγωγών, σε κλαδικό επίπεδο και από το Συμβούλιο ΜΜΕ και το ΕΟΜΜΕΧ σε εθνικό επίπεδο. Θα πρέπει να εκπροσωπούν από το σύνολο όσων φορέων δραστηριοποιούνται στον χώρο των ΜΜΕ και με ισομερή τρόπο. Ιδιαίτερες προσπάθειες πρέπει να καταβληθούν από το κράτος στο

χώρο των Βαλκανίων ώστε να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη δυνατότητα επέκτασης των ΜΜΕ και ο δυναμισμός τους στη χώρα μας.

2. Οι αυτοαπασχολούμενοι και ο ρόλος τους στην αγορά εργασίας θα πρέπει να ενισχυθεί ποιοτικά και σε συνδυασμό με τη θέσπιση κινήτρων για τη δημιουργία κοινοπραξιών ή ομορρύθμων εταιρειών κλπ από ΜΜΕ και αυτοαπασχολούμενους και την κατάργηση σχετικών αντικινήτρων. Η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας των μακροχρόνια ανέργων και των νέων που οδηγούνται στον επιχειρηματικό τομέα είναι αναγκαία για την ενίσχυση του αναπροσανατολισμού των νέων και τη μείωση των πιέσεων για απασχόληση στο Δημόσιο. Παράλληλα αυτή πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένες μελέτες αγοράς ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της εναλλακτικής, μη μισθωτής απασχόλησής τους και να μην αποτελεί αυτή εκ των πραγμάτων παροδική λύση απελπισίας.

3. Ο αγροτικός τομέας με την ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει για την ελληνική οικονομία και απέναντι στις εξελίξεις που διαγράφονται και οδηγούν στη συρρίκνωση ίσων ευκαιριών απασχόλησης, απαιτείται να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερου προβληματισμού και ενδιαφέροντος. Σε αυτά τα πλαίσια θα πρέπει να εντάσσεται:

α. Η επεξεργασία μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξης για την ελληνική γεωργία.

β. Η ανάγκη για ορθολογική ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας μέσω του σχεδιασμού και εφαρμογής προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξης της υπαίθρου κατά περιφέρειες.

γ. Η ειδική αναπτυξιακή προσέγγιση για τις ορεινές και προβληματικές περιοχές.

δ. Η ανασυγκρότηση και εκσυγχρονισμός των γεωργικών θεσμών.

ε. Η αύξηση των επενδύσεων στη γεωργία.

στ. Τα μέτρα μείωσης του κόστους παραγωγής και αύξησης της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αγροτικών προϊόντων.

Η τόνωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα θα πρέπει να υποβοηθηθεί από τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση του ρόλου των γεωργικών εφαρμογών που περιλαμβάνει τόσο την παροχή γεωτεχνικών συμβουλών όσο επίσης την επαγγελματική κατάρτιση, ενημέρωση και πληροφόρηση των αγροτών. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να περιέλθουν στις συνεταιριστικές οργανώσεις των παραγωγών, όπως συμβαίνει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Η ενίσχυση του ρόλου της πολυαπασχόλησης στον αγροτικό τομέα θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα συγκράτησης της απασχόλησης, κυρίως στις ορεινές και νησιωτικές και λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας.

4. Η ανάπτυξη του τουρισμού και των μεταφορών, βασικών τομέων για την αύξηση της απασχόλησης, θα πρέπει να συνδυαστεί με την αναγκαιότητα εκπόνησης σχετικών στρατηγικών σχεδίων που θα οδηγήσουν στην άρση αντικινήτρων, στη βελτίωση της υποδομής και της άμβλυνσης της εποχικότητας και θα αποτελέσουν τον άξονα των επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Γ. για τους μετανάστες

Η ευρεία παρουσία αλλοδαπών εργαζομένων στη χώρα μας συνδέεται με φαινόμενα αύξησης της ανεργίας του εθνικού εργατικού δυναμικού, ξеноφοβίας, ρατσισμού, δουλεμπορίου, παραοικονομίας κλπ.

1. Ο έλεγχος της μεταναστευτικής εισροής προς τη χώρα και η ένταξη των μεταναστών στην επίσημη αγορά εργασίας μπορούν να αποτελέσουν τους στόχους μιας πολιτικής αντιμετώπισης των δυσμενών συνεπειών του φαινομένου.

Σε αυτά τα πλαίσια εντάσσεται:

α. Η καταγραφή όλων των μεταναστών που εργάζονται στη χώρα.

β. Η θέσπιση της υποχρεωτικής κάρτας εργασίας με περιφερειακή και επαγγελματική ισχύ για όσους επιθυμούν να εργαστούν στην Ελλάδα.

γ. Η θέσπιση είδους «μητρώου» με τις ειδικεύσεις και την εμπειρία τους.

δ. Η καθιέρωση κινήτρων για τους ευρισκόμενους παράνομα στην Ελλάδα για την ένταξή τους στη νομιμότητα.

ε. Η ανάληψη προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών.

2. Η θέσπιση αυστηρών ποινών προς τους εργοδότες που απασχολούν παράνομα μετανάστες δε θα πρέπει να συνδέεται με την ίδια αυστηρότητα και προς τους εργαζόμενους μετανάστες για τους οποίους θα πρέπει να ισχύουν ελαστικότερες ποινές λόγω της αντικειμενικά δυσχερέστερης θέσης στην οποία υπάγονται. Η αυστηρότητα των ποινών προς τους εργοδότες θα πρέπει να σημαίνει πολλαπλάσια αρνητική γι' αυτόν συνέπεια σχετικά με το προσδιορισμένο όφελος από την παράνομη απασχόληση αλλοδαπού.

3. Η σχέση μεταναστών και αγροτικού τομέα λόγω των ιδιαιτεροτήτων από τις οποίες χαρακτηρίζεται θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής μελέτης καθώς επίσης οι κλάδοι όπου εντοπίζεται «ανταγωνιστικότητα» μεταξύ αλλοδαπού και εθνικού εργατικού δυναμικού.

Δ. για την ανάπτυξη, επέκταση και εμβάθυνση του κοινωνικού διαλόγου και τον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα θέματα απασχόλησης

1. Η σημασία των συναινετικών λύσεων στα προβλήματα που αφορούν την ανεργία, την κοινωνική προστασία των εργαζομένων και των ανέργων είναι αναμφισβήτητη. Η ανάπτυξη, επέκταση και εμβάθυνση του κοινωνικού διαλόγου και της συνεργασίας παραγωγικών φορέων και Κράτους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της απασχόλησης θα πρέπει να ενισχυθεί σε πανελλαδικό επίπεδο ευνοούμενη και από την αντίστοιχη δομή εκπροσώπησης των επιμέρους φορέων. Η υλοποίηση των δράσεων που επιλέγονται θα στηρίζεται στη συλλογική ευθύνη των εμπλεκόμενων φορέων του δημοσίου, που με τη σειρά του όμως θα πρέπει να οριοθετήσει και να περιορίσει την παρέμβασή του σε ζητήματα διαχείρισης κονδυλίων για δράσεις που προέρχονται από τους παραγωγικούς φορείς.

2. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην καταπολέμηση της ανεργίας μέσω της ειδικής σχέσης που τη χαρακτηρίζει αναφορικά με τις τοπικές κοινωνίες στοιχείο που συντελεί στην εκ του σύνεγγυς παρακολούθησης των εξελίξεων στον τομέα της τοπικής ή περιφερειακής αγοράς εργασίας. Η συνεργασία και εκπροσώπηση φορέων της Τ.Α. με τα αποκεντρωμένα όργανα του ΟΑΕΔ, η αναγκαία συμβολή της σε περιοχές θύλακες ανεργίας, η δημιουργία όρων για την ανάπτυξη του θεσμού της κοινωνικής εργασίας σε τοπικό επίπεδο, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα προστατεύουν και θα ανδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν ιδιαίτερους τομείς εμπλοκής της. Ο θεσμός των δημοτικών επιχειρήσεων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, όχι μέσω ρυθμίσεων που αναιρούν την ανταγωνιστικότητα αλλά οπωσδήποτε μέσω της στήριξής τους σε επίπεδο παροχής συμβουλών από ειδικούς φορείς (π.χ. ΕΟΜΜΕΧ, ΕΛΚΕΠΑ).

Ε. για την κοινωνική προστασία των ανέργων

1. Η διατήρηση του βιοτικού επιπέδου των ανέργων σε αξιοπρεπή επίπεδα για το διάστημα που παραμένουν εκτός εργασίας παράλληλα με την εξασφάλιση της δυνατότητας επανένταξής τους στην αγορά εργασίας θα πρέπει να αποτελούν τους βασικούς άξονες της κρατικής μέριμνας υπέρ των ανέργων.

2. Η πολιτική επιδότησης της ανεργίας θα πρέπει να στηρίζεται στους ακόλουθους άξονες:

α. Αναθεώρηση των προϋποθέσεων ένταξης στα προγράμματα επιδότησης και

διεύρυνσής της για την κάλυψη των νέων ανέργων.

β. Επέκταση του χρόνου διάρκειας της επιδότησης ώστε να αντιμετωπίζεται και η μακροχρόνια ανεργία.

γ. Συμπληρωματικότητα των προγραμμάτων επιδότησης με προγράμματα επανακατάρτισης, αυτοαπασχόλησης και μορφών επιδότησης της απασχόλησης με στόχο την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, εφ' όσον η επιδότηση της ανεργίας δεν μπορεί παρά να αποτελεί προσωρινή λύση.

3. Ειδικότερα ως προς το ύψος και τη διάρκεια επιδότησης που η μέχρι τώρα πρακτική κατατάσσει την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί να εφαρμοστούν τα ακόλουθα: Δημιουργία δύο περιόδων χρόνου και δύο επιπέδων ύψους επιδότησης με επιμήκυνση του συνολικού χρόνου για την κάλυψη σημαντικού μέρους της μακροχρόνιας ανεργίας. Κατά το πρώτο στάδιο θα καταβάλλεται υψηλότερο επίδομα που στη συνέχεια θα τείνει μειούμενο με την επιμήκυνση του χρόνου επιδότησης χωρίς να αποτελεί αντικίνητρο για την προσπάθεια επανένταξης στην αγορά εργασίας.

Κατά το πρώτο στάδιο το κόστος της επιδότησης της ανεργίας θα επαναλαμβάνεται από τους εργοδότες και εργαζόμενους μέσω των εισφορών τους, ενώ κατά το δεύτερο θα καλύπτεται από το κρατικό προϋπολογισμό. Ειδικότερα για τους μακροχρόνια ανέργους το επίπεδο της επιδότησης είναι δυνατόν να αυξηθεί έμμεσα μέσα από την παροχή από αυτούς κοινωνικής εργασίας. Το περιεχόμενό της και με βάση της υπάρχουσες ανάγκες θα προσδιορίζεται από τις υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΣΤ. για την αναβάθμιση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού και τη συνεχή εκπαίδευσή του

1. Η ποιότητα του εργατικού δυναμικού αποτελεί βασικό συντελεστή για την ανάπτυξη, την αύξηση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση σε συνδυασμό με την αναγκαία πρόβλεψη και προγραμματισμό της εξέλιξης της απασχόλησης και των ειδικοτήτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο αποτελούν βασικά μέσα πρόληψης (και όχι εκ των υστέρων αντιμετώπισης) μεγάλου μέρους της μελλοντικής ανεργίας.

2. Οι βασικές αρχές προσέγγισης του θέματος πρέπει να είναι οι ακόλουθες:

Εκπαίδευση και κατάρτιση οφείλουν να είναι διασυνδεδεμένες.

Τυπική και άτυπη κατάρτιση πρέπει να διασυνδέονται.

Η εκπαίδευση οφείλει να παρέχει γενικές και βασικές επαγγελματικές γνώσεις, καθώς επίσης και ικανότητες αυτομάθησης, προσαρμογής και καινοτομησης.

Η κατάρτιση οφείλει να εξειδικεύσει, να εκσυγχρονίσει γνώσεις και ικανότητες με βάση τις συγκεκριμένες ανάγκες σε επίπεδο επιχείρησης, περιφέρειας και κλάδου.

Η ουσιαστική αξιολόγηση και αξιοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης.

Οι αρχές αυτές θα πρέπει να εντάσσονται υπό ενιαία στρατηγική που θα στηρίζεται στον συνδυασμό των εξής παραμέτρων:

α. Επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και προοπτικές, ώστε να υπάρχει έγκαιρη πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών

β. Αναπτυξιακές ανάγκες

γ. Κοινωνικές απαιτήσεις

3. Θα πρέπει να αποφευχθεί η πολυδιάσπαση χάραξης και εφαρμογής της στρατηγικής αυτής μέσω ξεχωριστών φορέων, ο δε ρόλος τους θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί με βάση τις διαφορετικές απαιτήσεις και αρμοδιότητες στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται.

4. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη προσοχή ως προς τη διασύνδεση των παρεχόμενων γνώσεων με τις υπάρχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να αποδοθεί στο ρόλο των ΑΕΙ και την αθρόα παραγωγή ανέργων πτυχιούχων γεγονός που καθιστά αναγκαίο τον επαναπροσανατολισμό των κατευθύνσεων των ΑΕΙ.

Ζ. Για το Δημόσιο, ευρύτερο Δημόσιο και απασχόληση

1. Ο Δημόσιος τομέας πρέπει να αποτελέσει πυρήνα ενθάρρυνσης και ανάπτυξης εναλλακτικών - πιλοτικών δραστηριοτήτων συλλογικών υπηρεσιών προς τους πολίτες, υπηρεσιών πλαισίωσης του Κράτους Πρόνοιας και των αναγκαίων σήμερα ελεγκτικών μηχανισμών, χωρίς τους οποίους ελάχιστοι νόμοι, κανόνες και δεσμεύσεις θα μπορούν να γίνουν σεβαστοί στην πράξη.

2. Η γενική εποπτεία της πολιτικής για την ανεργία ασκείται από το Υπουργείο Εργασίας. Η κωδικοποίηση των εργασιακών νόμων και η αναβάθμιση του ρόλου των Επιθεωρήσεων Εργασίας μέσα από την ποσοτική και ποιοτική ενίσχυσή τους θα συμβάλλει ουσιαστικά στην τήρηση της ευνομίας και τάξης καταστέλλοντας και το φαινόμενο της παράνομης απασχόλησης.

3. Ο αναπτυξιακός και συντονιστικός ρόλος του Δημόσιου τομέα στη δημιουργία υποδομών σαν βάση και για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης είναι προφανής. Σε αυτά τα πλαίσια θα πρέπει να αξιοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι ανθρώπινοι πόροι του 2^{ου} ΚΠΣ μέσα από την ορθολογική διαχείρισή τους και την αποφυγή τυχόν επιλογών που θα αποτελούν προϊόν συγκυριακών σκοπιμοτήτων.

4. Ο δημόσιος τομέας δεν πρέπει να αποτελεί μέσο απορρόφησης της ανεργίας εξυπηρετώντας παρακμασμένες και εξόχως βλαπτικές ρουσφετολογικές νοοτροπίες. Αντιθέτως, οι προσλήψεις στο Δημόσιο, εφ' όσον κρίνονται αναγκαίες θα πρέπει να γίνονται με αυστηρά και ορθολογικά κριτήρια που θα συναρτώνται και με τις σύγχρονες εξελίξεις και τις απαιτήσεις ενός μοντέρνου Κράτους.

5. Ο αναγκαίος ο σχεδιασμός μιας μεσομακροπρόθεσμης πολιτικής προσλήψεων στο δημόσιο που θα προκύψει από κοινωνικό διάλογο και θα ορθολογικοποιεί την κατανομή του προσωπικού μέσα από το σύστημα των μετατάξεων, θα επανασυστήνει τους οργανισμούς των υπηρεσιών στη λογική των σύγχρονων τεχνολογικών αναγκών, θα προσδιορίζει αυστηρά τις πραγματικές ανάγκες και θα προωθεί τις προσλήψεις με αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια και θα λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές που δημιουργούνται με το θεσμό της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να δημιουργηθούν νέες προοπτικές απασχόλησης ανάλογα με τις αναπτυξιακές ανάγκες που έχει κάθε σύγχρονο Κράτος σε κατηγορίες νέων ανέργων που η κατεύθυνση και το περιεχόμενο των σπουδών και της επαγγελματικής τους κατάστασης είναι αποκλειστικά προσανατολισμένο στην κατεύθυνση του δημοσίου.

Η. η διασφάλιση πόρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας

Επισημαίνεται ότι είναι ιδιαίτερα αρνητικό και ανησυχητικό ότι κατατέθηκαν προτάσεις από την Επιτροπή Μελέτης και εξαγγέλλονται κυβερνητικά μέτρα χωρίς παράλληλα να προβλέπονται πρόσθετοι πόροι για την αντιμετώπισή τους.

Η καθιέρωση έμπρακτων μορφών κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, ενός προβλήματος που στη λύση του θα πρέπει να συνεισφέρει το σύνολο της κοινωνίας με συγκεκριμένους νέους πόρους, η εξεύρεση των οποίων θα αποτελέσει αντικείμενο ειδικής συζήτησης, και στο πλαίσιο μιας ευρύτερης φορολογικής μεταρρύθμισης.

Οι κοινωνικοί φορείς είναι έτοιμοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους και στο μείζον αυτό θέμα.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ

Οι κοινωνικοί φορείς παρουσιάζουν θέσεις τους που τελικά δεν έθεσαν σε ψηφοφορία κατά τη συνεδρίαση της Ολομέλειας:

1. Η μείωση του χρόνου εργασίας αποτελεί σημείο διιστάμενων απόψεων ανάμεσα στα συμμετέχοντα μέρη της επιτροπής. Η εργατική πλευρά έχοντας προτείνει την εφαρμογή των 35 ωρών εβδομαδιαίας εργασίας χωρίς μείωση των αποδοχών διατυπώνει την άποψη ότι θα πρέπει να αναπτυχθεί ο διάλογος για τη μείωση του χρόνου εργασίας με διατήρηση των αποδοχών ως ενεργητικό μέσο για την καταπολέμηση της ανεργίας, με άξονα τους κλάδους και τις επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου και υπό τον όρο ότι δε θα διακυβεύεται συνολικά η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Ως αντίλογος της παραπάνω άποψης διατυπώνεται η θέση ότι το μέτρο μείωσης του εργάσιμου χρόνου με διατήρηση των αποδοχών αυξάνει το κόστος προϊόντων και υπηρεσιών, μειώνει την ανταγωνιστικότητα με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας. Επιπλέον δε το ζήτημα της μείωσης του χρόνου εργασίας αλλά με παράλληλη μείωση των αποδοχών θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά τους ενδιαφερόμενους σε αποκεντρωμένο επιχειρησιακό επίπεδο και να αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο (άποψη εργοδοτικών οργανώσεων).

2. Η εναρμόνιση του καθεστώτος περί ομαδικών απολύσεων

Η εναρμόνιση αυτή μπορεί να συμβάλει στην υποβοήθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και ουσιαστικά στην αύξηση της απασχόλησης. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η ορθολογική εναρμόνιση των επιμέρους κλιμακώσεων όπως προβλέπεται από την κοινοτική οδηγία. Επιπλέον στην προοπτική εναρμονισμού του σχετικού πλαισίου προς τα κοινοτικά ισχύοντα προτείνεται η άρση του διοικητικού ελέγχου των ομαδικών απολύσεων παράλληλα με την υποχρέωση εργοδότη να καταθέτει κοινωνικό πρόγραμμα για τους απολυμένους (άποψη των εργοδοτικών φορέων).

Από την άλλη πλευρά (εκπρόσωποι εργαζομένων) καταγράφεται η άποψη ότι τυχόν αλλαγή του ισχύοντος καθεστώτος και ιδιαίτερα η άμεση και έμμεση αύξηση του ορίου του ποσοστού περί ομαδικών απολύσεων δημιουργεί αρνητικές προεκτάσεις για το μέλλον της απασχόλησης. Εντούτοις θεωρείται αναγκαία η καθιέρωση ουσιαστικής δέσμευσης των εργοδοτών να καταθέσουν κοινωνικό πρόγραμμα για τους απολυμένους.

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ι. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ

Καθηγητής